

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

41

НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦ
ІЯ

Матеріали конференції

*Науково-методологічні основи
практичної підготовки фахівців
для харчової та зернопереробної
галузей*

у двох частинах

Частина 1

ОДЕСА 2010

Матеріали друкуються відповідно до рішення 41-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Науково-методологічні основи практичної підготовки фахівців для харчової та зернопереробної галузей», яка проходила 6 і 7 квітня 2010 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Гапонюк О.І., д-р техн. наук, професор,
Капрельянц Л.В., д-р техн. наук, професор,
Гладушняк О.К., д-р техн. наук, професор,
Моргун В.О., д-р техн. наук, професор,
Іоргачова К.Г., д-р техн. наук, професор,
Ангелов Г.В., канд. іст. наук, професор,
Немченко В.В., д-р екон. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Наumenко В.І., канд. техн. наук, доцент,
Будюк Л.Ф., канд. техн. наук, доцент,
Нарушевич-Васильєва О.В., канд. філол. наук, доцент.

термінів та формування професійного словникового запасу, починаючи з 1-го курсу навчання.

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ З ПИТАНЬ ВИКЛАДАННЯ
ДИСЦИПЛІН «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»,
«ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» ТА «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»**

О.А. Нетребський, О.О. Фесенко

За новими освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів за спеціальностями напрямів 6.051701 «Харчові технології та інженерія», 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» та 6.030504 «Економіка і підприємництво» передбачене об'єднання трьох нормативних навчальних дисциплін «Безпека життєдіяльності» (54 год, залік), «Основи охорони праці» (54 год, іспит) та «Цивільний захист» (54 год, залік) в одну дисципліну «Безпека життєдіяльності» циклу професійної та практичної підготовки (для напрямку 6.051701) або циклу гуманітарної підготовки (для напрямів 6.140101 та 6.030504) з обсягом у 72 год (2 кредити ЕСТ8). Вивчення цих дисциплін проводилося згідно з наказом МОН України від 02.12.98 р. № 420 «Про вдосконалення навчання з охорони праці й безпеки життєдіяльності у вищих закладах освіти України». Кількість годин для вивчення нормативних навчальних дисциплін «Безпека життєдіяльності», «Основи охорони праці» не повинна була зменшуватись при розробці та перегляді освітньо-професійних програм без погодження з Держгірпромнаглядом. У ДНАОП 0.00-4.12-99 є пряме посилання на наказ № 420. На жаль, з Держгірпромнаглядом галузеві стандарти освіти МОН не узгоджуються, і при затвердженні галузевих стандартів освіти це веде до випадків вільного трактування державних вимог, що містяться в наведених нормативно-правових актах.

Мета викладання дисциплін «Безпека життєдіяльності» та «Цивільний захист» полягає у здобутті майбутніми фахівцями знань, умінь і навичок у відповідності до освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми, галузевих стандартів вищої освіти, а також у підготовці їх до дій при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру. Тому викладання цих дисциплін на першому або другому курсах повністю відповідає меті підготовки за тематикою БЖД та ЦЗ, а саме, надати необхідні знання про виконання установлених правил безпеки у навчально-виробничому процесі; норми безпечної поведінки в побуті, на виробництві та в умовах надзвичайних ситуацій; почуття гуманного ставлення до людини, яка потрапила в біду; свідоме користування засобами індивідуального захисту і грамотні дії у надзвичайних ситуаціях. Навчання нормативної дисципліни «Основи охорони праці» на молодших курсах створить значні труднощі у викладанні і в засвоєнні матеріалу, який безпосередньо пов'язаний з безпекою технологічного обладнання, технологічних процесів, технологій виробництва, умовами праці на виробництві та ін. Крім цього, перенесення викладання зазначеної дисципліни на перший-другий курси, як це вже зроблено в нових навчальних планах, порушить прийняту у всьому світі методологію безперервного навчання безпечних навичок праці і створить труднощі у виконанні розділу «Охорона праці», який згідно з наказом МОН від № 420 обов'язково повинен бути у дипломному проекті при здобутті вищої освіти.

Для України з підвищеним рівнем виробничого травматизму і профзахворювань це неприйнятно. Тому кафедра БЖД пропонує внести до програм усіх видів практик питання з охорони праці, перелік яких буде узгоджено з випусковими кафедрами.

КОНЦЕПЦІЯ БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

О.А. Нетребський, О.О. Фесенко

Концепція безперервного навчання, або навчання протягом усього життя, сприяє становленню суспільства конкурентоспроможного і динамічного. Навчання протягом усього життя являє собою новий, доведений цивілізованими країнами підхід до вдосконалення знань та навичок суспільства у житті та праці.

Таке навчання дуже важливе для країн з перехідною економікою. Ці країни, у тому числі й Україна, зможуть справитися за його допомогою з такими фундаментальними змінами у світовій економіці, як глобалізація ринків, швидкий темп технологічного розвитку, світова конкуренція та ін. Але воно вимагає збільшення інвестицій у людський капітал щодо вдосконалення рівня знань і вмінь громадян. Світовий досвід свідчить про те, що освічене населення більш здатне до економічної та соціальної переорієнтації, освічені люди є добрими і свідомими громадянами та працівниками, які сумлінно виконують свої обов'язки у суспільстві та на робочих місцях, дотримуючись вимог охорони праці та правил безпеки виробництва і пожежної безпеки. Досвід праці відомих фірм Європейського Союзу і країн світу вказує на те, що стабільність роботи на підприємствах, в установах та організаціях значною мірою залежить від рівня охорони праці. Слід відзначити, як показав досвід за 19 років незалежності, що в Україні не завжди роботодавець і особливо власник сприяють впровадженню у житті безперервного навчання з охорони праці. У результаті рівень травматизму в Україні залишається високим і в 2-3 рази, а в окремих сферах діяльності людини і більше, перевищує середньостатистичні показники у країнах Євросоюзу. Тому стан охорон й праці в Україні на наступний період не можна визнати задовільним. У результаті нещасних випадків країна, крім іншого, несе значні матеріальні збитки. На 01.01.2007 р. надано соціальних послуг і виплачено страхових виплат потерпілим на суму 2113,3 млн грн. У зв'язку зі стійкою втратою професійної працездатності одноразову допомогу отримали 16090 потерпілих (в середньому по 15,2 тис. грн), тобто близько 244 млн грн. Ця цифра не включає вартість росту, навчання і підготовки до самостійної роботи людини, яка у США становить від 120 до 400 тис. дол., в Україні – 56-200 тис. грн. Тривалість життя українця скорочується і до 2050 року може скласти 50 років, що призведе до зниження чисельності трудових ресурсів і, як наслідок, зниження темпів розвитку вітчизняного виробництва. В наших умовах концепція безперервного навчання з питань охорони праці повинна бути пріоритетним завданням суспільства і особливо фахівців.

Л.М. Сагач	
АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ЕНЕРГЕТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ О.Г. Бурдо, С.М. Перетяка, О.І. Шиянов	51
ОСОБЛИВОСТІ КУРСУ “ЕНЕРГЕТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ” О.Г. Бурдо, С.М. Перетяка	52
ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЛЕКЦІЙ О.Г. Бурдо, Н.В. Ружицька	53
КОМПЛЕКС ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З КУРСУ “ЕНЕРГЕТИЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ” С.М. Перетяка, О.В. Зиков, В.П. Мординський	54
МЕТОДИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ПРАКТИКИ ТЕСТУВАННЯ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ТЕПЛОХОЛОДОТЕХНІКИ ОНАХТ О.С. Тітлов, О.Б. Василів, С.Ф. Горикін	55
РОЗРОБКА НОВОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКА” О.С. Тітлов, О.Б. Василів	56
БЕЗПЕРЕРВНИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ КАДРІВ Д.С. Тюхай	57
ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В.О. Волчок	58
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО МИСЛЕННЯ В.Є. Глушков, Т. М. Співачук, Л.П. Яковенко	59
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЕКОНОМІСТІВ Л.П. Яковенко, Т.І. Ткачук, Т.М. Співачук	60
ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ Т.І. Ткачук, І.В. Дюкова	61
ЕЛЕМЕНТАРНІ МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ 1-ГО КУРСУ О.Л. Ліпова	62
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ З ПИТАНЬ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ», «ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ» ТА «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ» О.А. Нетребський, О.О. Фесенко	63
КОНЦЕПЦІЯ БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ О.А. Нетребський, О.О. Фесенко	64
ЛАБОРАТОРНІ ЧИ ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ»? О.А. Нетребський, О.О. Фесенко	65
ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ В ОСВІТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ О.А. Нетребський, І.А. Дюдіна	66
ВПЛИВ КУЛЬТУРИ НА БЕЗПЕКУ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІ О.А. Журбенко	67
МЕТОДИЧНІ ЗАСОБИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА» І.А. Дюдіна	68
РОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ І.А. Дюдіна	69
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З.М. Сахарова	70
ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА НАУКОВО- ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ О.О. Коваленко, В.М. Тіщенко, О.В. Шалигін	71
ДО ПИТАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА КРЕДИТНО-	72